

# פרד"ס יהודה

עלון שבועי באידיש ע"י יהודה זבולון הלוי קליטניק פ"י

סוכות תשע"ט

מיר ווינטשן אלע זאלן זוכה זיין צו זיין אין די סוכה פון לוי

סוכות תשע"ט

דרוש - ראשון לחשבון עונות  
 וְלִקְהַתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר: (ויקרא כ"ג מ') וכי ראשון הוא  
 והלא חמשה עשר הוא - איז דען סוכות אין ערשטן טאג פון חודש - אלא  
 ראשון לחשבון עונות, -ראשון מיינט אז יעצט הויבט זיך אן די חשבון  
 פון עבירות ווייל וואס מען האט געטאן ביז יעצט איז שוין פארגעבן  
 געווארן - (מדרש תנחומא פרשת אמור) דער מדרש ווערט אויך געברענגט  
 אין טור (או"ח סי' תקפ"ט) וואס איז מסביר דעם ראשון לחשבון עונות,  
 וז"ל ביום הכפורים הכל מתענין ומוותר להם הכל, במצאי יום הכפורים  
 עוסקים במצות סוכה ולולב ואין עושין עונות, לכך קורא יום טוב ראשון,  
 ראשון לחשבון עונות עכ"ל, וואס דאס אליין אז דאס איז געברענגט אין  
 טור אלץ הלכה למעשה איז דאס מחייב עפעס, למעשה די הייליגע  
 ספרים זענען פול מיט דרשות אויף דעם ראשון לחשבון עונות, וואס איז  
 נוגע פאר אונז קען מען זאגן אז עס שטייט פון הייליגן צדיק ר' דוד'ל  
 מטאלנא זצוק"ל אז מען זעהט פון דעם טור ווי חשוב איז א הכנה פאר  
 א מצוה, אין זיין בחינה קען מען זאגן אז פסח און סוכות זענען דאך  
 גלייך אין דעם פרט פון גרויסע הכנות צום יו"ט, פסח איז די הכנה,  
 רייניגן פון חמץ און באקן די מצות, אבער ביי סוכות איז די הכנה  
 גרעסער, די בויען א סוכה מיט אלע דינים און אויס קלייבן די ד'  
 מינים, וואס נעמט אסאך צייט און כוחות, דאס קען זיין פשט אין טור  
 וואס ער רעכנט אויס "עוסקים במצות סוכה ולולב" וואס פאדערט א גאר  
 גרויסע הכנה, און א הכנה צו א מצוה איז גאר חשוב, וועגן דעם איז  
 שוין דא די גמר פון כפרה, דעריבער איז וועגן די הכנה צו סוכות,  
 ראשון לחשבון עונות. אין דעם הייליגן ספר בית אהרן פון קארלין  
 ברענגט מען אסאך מאל אז די הכנה צו א מצוה איז גאר גרעסער פון  
 די מצוה. נאך א טיפע נקודה ברענגט דער הייליגער ישמח ישראל פון  
 אלכסנדר זצוק"ל אז סוכות ווערט אנגערופן זמן שמחתנו ווייל סוכות  
 איז ראשון לחשבון עונות, דאס מיינט א מענטש האלט יעצט אין א מצב  
 פון טראכטן וויפיל עבירות ער האט געטאן און דאס ברענגט אריין  
 אין אים א שפלות, ממילא ווערט דער מענטש בשמחה, אבער דער  
 מענטש וואס איז גרויס ביי זיך ער איז קיינמאל נישט צופרידן, קען ער  
 נישט זיין בשמחה עכ"ד, און עס איז באקאנט די ווארט פון צדיקים אז  
 אתרוג איז די ר"ת אֶלֶּיִתְבוֹאֲנֵי רָגֵל נְאֻוֹה - דאס איז אן א ווא"ו אבער דער  
 ווארט נְוֵה, נאכדעם, איז מצרף צו דעם - דעריבער קען זיין אז די ווארט  
 בשמחה איז די זעלבע אותיות פון מחשבה, אז מען האלט ביי מחשבה  
 וואס מיינט חשבון, וועט מען ווערן בשמחה. (שמח זבולון)

מעם פון חילוק הנוסח אושפיזין לפי אריז"ל און אשכנז  
 ביי כלל ישראל איז אנגענומען אז סוכות קומען די אושפיזין -  
 אורחים - צו אונזערע סוכות און עס איז דא א סדר וועלכע טאג קומען  
 דעם אושפיזיא, און דעריבער לאדענט מען זיי איין און מען זאגט ווען  
 מען קומט אין סוכה: עולו -קומט אריין- אושפיזין עלאין קדישין. עולו  
 אַבְהוּ עֲלֵאֵינוּ קְדִישֵׁינוּ. לְמִיתָב בְּצֵלָא דְמְהִימְנוּתָא עֲלֵתָא. בְּצֵלָא דְקִדְשָׁא  
 בְּרִיךְ הוּא. לְעוֹל אַבְרָהָם רְחִימָא. וְעַמִּיה יִצְחָק עֲקִידָתָא. וְעַמִּיה יַעֲקֹב  
 שְׁלֵמָתָא. וְעַמִּיה יוֹסֵף צְדִיקָא. וְעַמִּיה מֹשֶׁה רַעֲיָא מְהִימְנָא. וְעַמִּיה אַהֲרֹן  
 בְּהַנָּא קְדִישָׁא. וְעַמִּיה דָּוִד מְלִכָא מְשִׁיחָא. בְּפִסְבַּת תְּשַׁבּוּ. תִּיבּוּ -זעצט זיך  
 אראפ- אושפיזין עלאין תיבו. תיבו אושפיזין מְהִימְנוּתָא תִּיבּוּ. תִּיבּוּ תִיבּוּ  
 אושפיזין עלאין. תִּיבּוּ תִיבּוּ אושפיזין קְדִישֵׁינוּ. תִּיבּוּ תִיבּוּ אושפיזין  
 מְהִימְנוּתָא. תִּיבּוּ בְּצֵלָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אן דערנאך זאגט מען:  
 אֲמִינֵי לְעֻדְתֵי אושפיזין עֲלֵאֵינוּ אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב יוֹסֵף מֹשֶׁה אַהֲרֹן וְדָוִד.  
 דאס איז די סדר פון די אושפיזין וואס דער וועלט אין נוסח אשכנז  
 פירן זיך אזוי צו זאגן, און באמת איז דאס דער ריכטיגע סדר לויט די  
 סדר הדורות אז יוסף איז פאר משה. אבער דער הייליגער אריז"ל האט  
 איינגעפירט דעם סדר אנדערשט: אֲמִינֵי לְעֻדְתֵי אושפיזין עֲלֵאֵינוּ  
 אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב מֹשֶׁה אַהֲרֹן יוֹסֵף וְדָוִד. אז יוסף איז נאך משה און  
 אהרן. [און באמת על פי די סדר פון די זיבן ספירות וואס זענען חסד,  
 גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד און מלכות, -חג"ת נהי"ם- שטימט גוט  
 דעם סדר פון אריז"ל, ווייל אברהם -איז חסד, יצחק - איז גבורה, יעקב  
 - איז תפארת, משה - איז נצח, אהרן - איז הוד, יוסף - איז יסוד, דוד -  
 איז מלכות. און בפרט אז יוסף איז משפיע די אלע השפעות אויף דעם  
 וועלט אזוי ווי עס שטייט (בראשית מב ו) וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל־הָאָרֶץ הוּא  
 הַמְּשָׁבִיר לְכָל־עַם הָאָרֶץ, און דוד איז דאך דער מקבל די השפעות און אלץ  
 מלך טיילט ער דאס אויס, דעריבער שטייט יוסף גלייך פאר דוד. המו"ל  
 נאר מיר ווייסן דעם כלל אלו ואלו דברי אלקים חיים, ממילא קענען

דרוש וועגן די סוכה פון אברהם און די מלאכים  
 וְהִשְׁעֲנֵנוּ תַחַת הָעֵץ: (יה ד) שטייט אין פייט פון יום ב' דסוכות -וואס רב  
 אלעזר הקאליר האט מחבר געווען- אַלִּים כְּהִשְׁעִין אָב תַּחַת עֵץ סוּכָה. איז  
 מסביר דער מטה לוי, אַלִּים, די מלאכים, אָב, מיינט ווען אברהם אבינו,  
 כְּהִשְׁעִין, האט געמאכט די מלאכים אנליינען, תַּחַת עֵץ סוּכָה, אונטערן  
 בוים און זיי זענען געזעצן אונטערן בוים אזוי ווי אונטער א סוכה. איז  
 לכאורה שווער דעם פייט ווייל אין (או"ח סי' תרכ"ו) שטייט אין עושין  
 סוכה תחת האילן, מען טאר נישט מאכן א סוכה אונטער א בוים? נאר  
 עס איז דא א עצה, אז מען נעמט די צווייגן פון בוים און מען לייגט זיי  
 צוזאמען מיט די כשר'ע סכך. און די גמ' (ראש השנה דף י"א ע"א) זאגט  
 אז ווען אברהם האט אנגעלייגט די מלאכים אונטערן בוים איז דאס

די בימה מיט די ד' מינים? אז מען זאל אכטונג געבן נישט טרעטן אויף איינעמ'ס פיס ווייל מען וועט חלילה נישט וויסן וועמען צו איבערבעטן. - זעט שפעטער די הנהגה פון חפץ חיים ביי מאכן זיין סוכה פלא פלאים! (שמח וכולון תשע"ח)

סוכות איז זמן שמחתנו דאס מיינט אז די שמחה וואס מען האט אין יו"ט סוכות דאס איז צו משלים זיין דעם חסרון פון שמחה פון א גאנץ יאר כדי עס זאל נישט חל זיין וואס קומט פון דעם תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל: (דברים כ"ח מ"ז) איז דער שמחה פון סוכות דאס משלים, דעריבער דארף מען זיין שטארק פריילאך אין סוכות. (שם משמואל סוכות שנת תר"פ)

זה הכסא של שבעת אושפיון עילאין קדישין שטיין אין ספר בן איש חי אז עס איז דא א מנהג ביי די ספרדים צו אנגרייטן א בענקל פאר די הייליגע אושפיון און ווען מען קומט אריין אין סוכה לייגט מען ארויף די האנט אויפן בענקל און זאגט "זה הכסא של שבעת אושפיון עילאין קדישין" אזוי ווי מען זאגט ביי א ברית "זה הכסא של אליהו הנביא זכור לטוב". עס איז ידוע ביי צדיקים תלמידי בעש"ט וואס האבן געלייגט א בענקל פאר די הייליגע אושפיון. ביים הייליגן דברי חיים מצאנז זיע"א האט מען געלייגט א בענקל און געווארענט דעם עולם נישט שטופן דעם בענקל פון די אושפיון.

מיר ברענגען א ראיה צו ביידע וועגן פון דעם זעלבן פסוק וואס שטייט אין (בראשית מ"ח ג) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-יוֹסֵף אֶל שְׂדֵי נְרָאָה אֱלֹהֵי, דא שטייט דער סדר יעקב נאכדעם יוסף, און א-ל שדי איז די בגימטריא: משה = 345, און דער ווארט נראה איז די אותיות אהרן. זעהט מען אין פסוק דעם סדר יעקב יוסף משה אהרן. דעם זעלבן פסוק איז אויך דא מרומז שיטת האריז'ל ווייל וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-יוֹסֵף, יעקב זאגט צו יוסף "א-ל שדי נרָאָה" וואס דאס איז משה און אהרן ווי פריערט געזאגט, אז זיי געהער אַלֵי, צו מיר, דאס מיינט נאך מיר זאלן זיין משה און אהרן און נאכדעם יוסף. ממילא ביידע שיטות זענען גערעכט. (שמעת)

גוטע מידות איז א חלק פון אהבת ה' שטייט פון צדיקים אז ראש השנה און יום כיפור איז די תשובה פון יראה אבער סוכות איז די תשובה פון אהבה, שטייט אין ספר יסוד ושורש העבודה אז ואהבת לרעיקך כמוך איז אנגעגן אהבת ה', עס טיילט זיך נישט אפ, אויב מען האט נישט ליב אידן האט מען נישט ליב דעם אויבערשטן, ואהבת לרעיקך כמוך מיינט וואס דו האסט פיינט מען זאל דיר טאן זאלסט נישט טאן צו דיין חבר, דַעֲלֹךְ סְנֵי לְחֶבְרֶךָ לֹא תַעֲבִיד (שבת דף לא). סוכות איז א צייט וואס מען קען פארגעסן פון ואהבת לרעיקך כמוך. סיי ביי קויפן די ד' מינים און סיי ביי מאכן א סוכה. אבער צדיקים האבן געהאלטן קאפ דייקא ביי די ענינים. דער חפץ חיים פלעגט זאגן וואס דארף מען אינזינען האבן ווען מען דרייט זיך ארום

## סיפורים לסוכות עטליכע עיבודות ווען מדות טובות

פארקויפט אטרונים, און עס איז געווען פול מיט קונים וואס האבן געקוקט און באטראכט אסאך אטרונים ווי דער שטייגער איז, ווען דער גאון איז אריין און בעט פון סוחר ער זאל אים אויס קלייבן א אטרונג, דער סוחר ברענגט ארויס א אטרונג און דער ראש ישיבה קוקט דאס אן און באטראכט דאס און פרעגט וויפיל דער סוחר וויל און באצאלט און פאקט איין דעם אטרונג און הויבט אן ארויסגיין ווען דער ראש ישיבה הערט ווי איינער רופט זיך אן צו זיין חבר דער ראש ישיבה האט דאס געמאכט זייער שנעל ממילא קען זיין אדער ער האט שוין א שענערע אטרונג און דאס איז נאר א זייטיגער אטרונג, אדער האט דער סוחר געוואוסט אז דער ראש ישיבה קומט און האט אים אנגעגרייט א מהודרדיגן אטרונג. האט דער גאון זיך אנגערופן אז דאס איז זיין איינציגסטן אטרונג און דער סוחר האט נישט אוועקגעלייגט פאר אים א אטרונג, נאר ער האלט אז מען דארף נישט אוועקגעבן צייט פאר זוכן א אטרונג, מען דארף קוקן און זען אויב עס איז שוין און כשר איז דאס גענוג, ווייל אנדערשט איז דאס ביטול תורה. מען דערציילט אז אסאך צדיקים האבן געגלויבט אז זייער אטרונג איז אנגעשריבן און וועלן דאס באקומען!

### די ערבות האבן געקאכט א פארמעגן

הרה"צ ר' משה מלעלוב זצוק"ל ווען ער איז געפארן אויפן שיף קיין א"י האט ער געוואוסט אז ער וועט מוזן זיין אין ים במשך חודש תשרי, ממילא האט ער מיט גענומען ברעטער פאר א סוכה און אויך די ד' מינים, ער האט גוט אכטונג געגעבן אויף די מינים אז זיי זאלן זיין פריש און זיי געלייגט אין וואסער און גוט איינגעפאקט. עס איז געווארן נאנט צו סוכות און ר' משה באקוקט די מינים און זעט אז זיי זענען נאך פריש אבער די ערבות זענען שוין אויסגעטרונקט און מען קען נישט מאכן א ברכה אויף דעם. ר' משה גייט צום שיף'ס קאפיטאן און בעט אים אויב ער קען אפשטעלן די שיף לעבן א אינזל וואו ער וועט זיכער דארטן טרעפן פרישע ערבות. דער קאפיטאן וויל נישט הערן פון דעם! אבער ווען ר' משה האט אים פארגעלייגט א גרויסע סכום געלט, האט ער מסכים געווען און זיי האבן זיך אפגעשטעלט א קורצע צייט ביים אינזל און ר' משה האט בס"ד גלייך געטראפן ערבות און זיי האבן געפארן ווייטער, זיין שמחה איז געווען גרויס, און בפרט אז עס האט אים געקאכט אסאך געלט מקיים זיין דעם מצוה, יענער יאר איז געווען ביי ר' משה א דערהויבענע צייט ביים שאקלן די ד' מינים און געגעבן א שבת והודאה אז ער האט געקענט טרעפן אינמיטן ים די שיינע ערבות, זיע"א.

### מאכט איבער די סוכה עטליכע מאל

די הייליגע חפץ חיים זצוק"ל האט אויף דער עלטער נאכאמאל חתונה געהאט, פאר סוכות האט ער אויפגעשטעלט זיין סוכה אליין אזוי ווי ער האט אלע יארן געטאן, אין א געוויסע פלאץ, יענער יאר נאכן מאכן די סוכה זאגט אים זיין נייע רעביצין אז זי האלט אז די סוכה וואלט געווען שענער אין א אנדער ווינקל, דער חפץ חיים זאגט איר אז זי איז גערעכט און ער צונעמט די סוכה רוהיגעהייט און שטעלט דאס אויף אין יענעם ווינקל, נאך די גאנצע מוטשענישט זאגט אים זיין ווייב אז ער איז געווען גערעכט די סוכה איז שענער אויף דעם ערשטן פלאץ און מיט א רוהיגערייט צונעמט דער חפץ חיים די סוכה און שטעלט דאס צוריק. דאס איז גדלות! און דאס איז ווי געזאגט פריערט דעם ענין פון ואהבת לרעיקך כמוך ביי מאכן א סוכה, און האלטן קאפ נישט ווערן אין כעס.

### געקויפט א לולב מיט חכמה

דער הייליגער סטייפלער גאון דער בעל קהלות יעקב זצוק"ל איז אמאל אריין אין א געשעפט זוכן א לולב אבער ער האט נישט געטראפן עפעס אין זיין גלייבן און ער האט געזאגט פאר זיין משמש מען דארף שוין גיין און דער משמש האט פארשטאנען אז דער גאון האט דא נישט געטראפן קיין לולב, און זיי גייען נאנט צום טיר ארויסגיין, ווען דער סטייפלער פלוצלינג גייט צוריק און זוכט און קלייבט זיך אויס א לולב און באצאלט פאר דעם און גייט ארויס פון געשעפט, פרעגט אים זיין משמש אז דער רב איז שוין געגאנגען ווייל ער האט נישט געטראפן א לולב פאר אים, אויב אזוי פארוואס איז ער צוריק אריין נעמען א לולב? האט אים דער גאון געענטפערט, דארפסט פארשטיין אז אין געשעפט זענען געווען אסאך מענטשן זוכן לולבים און אויב זיי וואלטן געזען ווי איך גיי ארויס אן א לולב וועלן זיי אפטייטשן אז דער סטייפלער האט נישט געטראפן א לולב איז דאס א סימן אז דא זענען נישטא גוטע לולבים וועט דער סוחר חלילה האבן הפסד צוליב מיר, דעריבער האב איך צוריק געקערט און גענומען א לולב וועלן די מענטשן זאגן אז דא איז דא גוטע לולבים ווייל הראיה אז דער סטייפלער האט דא געקויפט זיין לולב! דאס איז א מוראדיגן חשבון פון א הייליגן גאון.

### צופ"י זוכן פאר א אטרונג איז ביטול תורה

דער גרויסער גאון דער ראש ישיבה פון טשעבין -הרה"ג ר' דוב בעריש וויידענפעלד מחבר דובב מישרים- איז אמאל אריין אין א געשעפט וואס האט

## סיפורים לסוכות - אין זכות פון סוכה איז געווארן שלום ביי די דיינים

המבורגער האט נישט אנגענומען דעם טענה ווייל תורה איז נישט אין הימל, און דער דין זאגט אז א שטר איז גענוג א ראייה און דער לוח מוז באצאלן. און האט געשריבן א פסק אז די יורשין זאלן שווערן אז דער טאטע האט זיי נישט געזאגט אז עס איז באצאלט און דער לוח מוז באצאלן! ר' יצחק מדרוהביטש האט נישט געוואלט חתמנען און עס איז געווארן א רים צווישן זיי און ר' איציקל המבורגער האט נישט געוואלט רעדן מיט ר' יצחק מדרוהביטש, עושה שלום במרומיו, דער אויבערשטער האט געוואלט מאכן שלום צווישן די צוויי גדולים, דער דין תורה איז געווען פאר סוכות, און אין די ערשטע נאכט סוכות האט זיך אראפגעלאזט א רעגן אז עס איז נישט געווען מעגלאך צו זיצן אין סוכה. דער גאון ר' איציקל ווארט ביז עס איז געווארן שפעט און ער האט געהערט אז ביים סוכה פון ר' יצחק מדרוהביטש פארברענגען די חסידים און עס רעגנט נישט דארטן, ר' איציקל המבורגער איז אים וויכטיג צו מקיים זיין די מצוה פון סוכה און נעמט זיינע עסן און קלאפט אן אין טיר פון סוכה, ר' יצחק נעמט אים אויף זייער ווארעם און ווארט אז ר' איציקל זאל מאכן קידוש און זיך וואשן און עסן די סעודה און אזוי זענען זיי אריין אין א שמועס פון תורה, און די תלמידים האבן הנאה געהאט פון די נאונות וואס האט זיך דארט געווארפן און די דיינים זענען געווארן צוריק ידירים, מען האט אויך געזען די גדלות פון די חבילות המצוה ביי ר' איציקל, וואס האט אוועק געלייגט זיינע תרעומות כדי מקיים זיין די מצוות סוכה.

## פון וואו זענען געקומען די אתרוגים איבערנאכט

ווארשא שפאצירן גיין דאווענען און לערנען און אלע זענען די שיינע אתרוגים אין די פענסטערס פון די געשעפטן, בליץ שנעל זענען די אידן פון ווארשא געווארן פריילאך אז ענדע וועלן זיי האבן א אתרוג דעם יאר און מיט א נארמאלן פרייז. די שמיעה איז אויך אנגעקומען צו דעם גויאישן סוחר און ער אליין איז געגאנגען קוקן אין די פענסטערס און זעט טאקע גאר שיינע אתרוגים, עס ווערט אים שלעכט ווייל יעצט נישט נאר וואס ער האט זיך באַנערישט און געבעטן אלעמאל א העכערן פרייז און דערווייל גארנישט פארקויפט און יעצט שטייט ער בכלל צו דערלייגן אלעס ווייל קיינער וועט נישט קויפן א אתרוג ביי אים בשעת די אידישע סוחרים האבן גענוג סחורה!

ער האט געעפנט זיין געשעפט און א פאר אידישער סוחרים זענען אריין צום גוי מיט געלט און אים געפרעגט אויב ער וויל פארקויפן זיין סחורה? האט ער זיין שטאלץ געבראכן און געזאגט אויב איינער וועט אים געבן האטש וואס ער האט אריינגעלייגט אין געשעפט איז ער מסכים דאס צו טאן! די אידישע סוחרים האבן מסכים געווען און אפגעקויפט ביים גוי אלע זיינע אתרוגים, און דער גוי איז אנטלאפן פון ווארשא פרייענדיג זיך אז ער האט נישט דערלייגט זיין געלט. יעצט האט שוין די שטאט ווארשא באקומען גענוג אתרוגים און דער הייליגער חידושי הרי"ם האט אויך באקומען א אתרוג הדר.

נאך סוכות האבן די סוחרים דערציילט וואס איז געווען די קלוגע עצה פון רבין ווי אזוי מען צוברעכט דעם גוי. דער רבי האט געהייסן די סוחרים זאלן נעמען מיינסטערס וואס זאלן מאכן אתרוגים פון האלץ און דאס פארבן אז זיי זאלן אויסזען ווי אמתע אתרוגים און די פאלשע אתרוגים זאלן זיין אין די פענסטערס פון גאר פרי כדי אלע זאלן זען אז עס זענען דא אתרוגים און מען האט נישט געמעגט עפענען די געשעפטן ווייל מען זאל נישט באטראכטן די אתרוגים און גלייך זען אז זיי זענען האלץ און דער גוי וועט זיך דערוויסן, אבער נאך וואס דער גוי האט אליין געזען אז אתרוגים זענען אין די פענסטערס איז אים נישט איינגעפאלן אז די אתרוגים זענען פון האלץ, און אזוי האט ער זיך געבראכן און די סוחרים האבן באקומען אתרוגים צו פארקויפן פאר זייערע קונים. אזוי מיטן חכמה פון דעם חידושי הרי"ם האט ווארשא געקענט מקיים זיין די מינים בהידורו זיע"א.

הרב הגאון רבי יצחק הלוי הורוביץ זצ"ל באוואוסט אלץ ר' איציקל המבורגער (י' אייר תקכ"ז) איז געווען ראב"ד פון אה"ו - אלטונה וואנדסבך המבורג. פון אים איז דא א געצווייגטע יחוס, ער איז געווען דער שווער פון הגאון ר' משולם איגרא און דער זיידע פון הרה"ק ר' נפתלי צבי מרופשיץ, זיין טאטע הרה"ג ר' יעקב יוקל ראב"ד בראדי איז געווען דער ברודער פון הרה"ק ר' צבי הירש דער טאטע פון די הייליגע ברידער הרה"ק ר' שמעלקא מניקלשבורג און הרה"ק ר' פינחס דער בעל הפלאה.

פריערט איז ער געווען דיין אין בראדי און אויפן בי"ד איז אויך געווען הרה"ק ר' יצחק מדרוהביטש דער טאטע פון הייליגן מגיד מזלמטשוב הרה"ק ר' יחיאל מיכל. איינמאל איז געווען א דין תורה וואס יורשים זענען געקומען מאנען ביי א איד אז ער קומט זייער טאטע געלט און זיי ווייזן א שטר און דער לוח שרייט חי וקיים אז ער האט דאס געזאלט אין דעם טאג וואס זייער טאטע איז געשטארבן און דעריבער האט ער נישט געהאט צייט צורייסן דעם שטר, און ער איז גרייט צו שווערן אבער די יורשים זאגן אז דער שטר איז גענוג א אויפווייז און דער לוח דארף באצאלן, וואס באמת איז דאס געווען א שווערע שאלה ביי די דיינים און די וויכוחים זענען געווען גרויס. ר' יצחק וואס איז געווען פון די חברי"א פון בעש"ט האט געמאכט א עליות נשמה און געווען ווי זייער טאטע שרייט פאר אים אז מען זאל צורייסן דעם שטר ווייל דער לוח האט אים שוין באצאלט, און אויב מען וועט נעמען נאכאמאל געלט וועט עס אים שאטן, אבער ר' איציקל

איין זומער איז געווען אין פולין א זייער קאלטער וועטער און אין ווארשא איז נישט געווען צו באקומען אתרוגים און עס האט זיך דערנענטערט דעם יום טוב סוכות און מען זוכט עצות וואס צו טאן, דערווייל איז געווען א גוי א כיטרא סוחר וואס האט געוואוסט ווי אזוי צו שאפן אתרוגים און ער האט געוואוסט אז דא אין ווארשא וועט ער קענען זייער שייך פארדינען, ער האט געדונגען א געשעפט און ארויס געלאזט א מעלדונג אז ביי אים איז דא צו פארקויפן אתרוגים. דער עולם איז געווארן פריילאך אז מען וועט האבן אתרוגים אויף יו"ט אבער ווען די ערשטע אידן האבן אויס געקליבן זייערע אתרוגים האט דער גוי געבעטן א גאר הויכן פרייז, און ווען די אידן האבן זיך געטענה'ט מיט אים האט דאס נישט געהאלפן, זיי האבן נישט געהאט קיין ברירה און ווען זיי האבן מסכים געווען צו באצאלן די הויכע פרייז האט די גוי געווען אז די אידן זענען גענויטיגט אין זיין סחורה, האט דער גוי שוין געבעטן א העכערן פרייז, די אידן האבן געזען מיט וועמען זיי האנדלען און זענען ארויס געגאנגען, אזוי האבן פרובירט אנדערע צו האנדלען מיטן גוי און האבן שוין מסכים געווען אויפן הויכן פרייז אבער דער גוי איז אלץ געגאנגען העכער און העכער.

אלע האבן שוין געהערט פון דער גויאישער סוחר און געוואוסט אז מען האט נישט מיט וועמען צו רעדן. זענען די ראש הקהל געגאנגען צום הייליגן חידושי הרי"ם פון גור זוכן א עצה וואס צו טאן און ווי אזוי באקומט מען אתרוגים אויף יו"ט א פאר טעג פאר סוכות! דער רבי האט געטראכט און געזאגט ער האט א פלאן, מען זאל שנעל רופן די אלע אתרוגים סוחרים פון ווארשא זאלן קומען צו אים ווייל ער האט א עצה ווי צו לייזן דעם פראבלעם פון גוי און זיינע אתרוגים! שנעל זענען געקומען די סוחרים און דער רבי האט זיי געגעבן א עצה וואס זיי זאלן טאן אבער קיינער טאר נישט וויסן פון דעם פלאן נאר זיי אליין. די סוחרים זענען ארויס זייער צופרידן מיטן פלאן און שנעל גענומען צו די ארבעט.

אינדערפרי זענען געווען אויס געשטעלט אין די פענסטערס פון די אידישע אתרוגים געשעפטן פול מיט גאר שיינע אתרוגים, די געשעפטן זענען נאך געווען פארמאכט לויטן באפעל פון רבין נאר צו עפענען 11 אויגער. אבער די פענסטערס זענען שוין געווען אויס געשטעלט פון גאר פרי. מענטשן פון

## קפיצת הדרך ביים ייטב לב און אויך ביי זיין זון דער קדושת יו"ט כדי פארן צום צדיק דער דברי חיים אויף סוכות

הדרך, און אזוי זענען זיי אנגעקומען קיין צאנז ממש א פאר מינוט פאר יו"ט. זיי זענען שנעל געלאפן צו זייער אכסניא אראפצולייגען זייער פעקלאך און זיך געשטעלט דאווענען. דערווייל האט שוין דער הייליגע צאנזער רב געענדיגט דאווענען אבער ער האט געשפירט אז די חשובע געשטע זענען אנגעקומען, און הנם זיין מנהג איז געווען אז ער איז אריין אין זיין חדר גלייך נאכן דאווענען, אבער דא האט ער געווארט און ווען זיי זענען אנגעקומען אין שול האט דער צאנזער רב זיך זייער געפרייט מיט זיי, און ער האט געזאגט צום קדושת יו"ט בזה הלשון "אבער ביסט גוט געפארן?" און נאך דעם איז ער אריין און זיין חדר.

נאך יו"ט האט דער קדושת יו"ט דערציילט פאר זיין הייליגן טאטן דער ייטב לב וואס האט פאסירט, האט אים דער ייטב לב געזאגט אז אויך ביי מיר און ביים הייליגן זידן דער ישמח משה האבן מיר געהאט קפיצת הדרך, ממילא איז נישט קיין חידוש אז ביי דיר זאל אויך זיין קפיצת הדרך: איינמאהל האט מען מכבד געווען דעם ישמח משה מיט סנדקאות אין א דארף לעבן אוהעל ערב שבת, און דער ישמח משה האט זיך געפירט אז ער פארט נישט ערב שבת נאך חצות, האט ער געזעהן ווי עס האט זיך געצויגן האט ער געהייסן מען זאל צו איילן די סעודה און גלייך בענטשן אז ער זאל קענען אנקומען קיין אוהעל פאר חצות, האט דער הייליגער ישמח משה זיך אנגערופן אז די גאנצע וועג האט ער געזעהן א מענטש אנגעטאן מיט ווייסע בגדים און ער האט געטריבן די פערד און געשריגן שבת שבת! און אזוי זענען זיי אנגעקומען אין אוהעל פאר חצות. האט דער ייטב לב זיך אנגערופן צום קדושת יו"ט אז ער האט זוכה געווען צו זען דער מלאך פון קפיצת הדרך און ער האט אויסגעזען פונקט ווי דער מענטש וואס האט געטריבן די פערד און געשריגן שבת שבת!

### געטוישט א אחרונג פאר א קינד

צעטל און שרייבט אז ער גיט דעם שרף דעם אחרונג נאר בתנאי אז ער גיט זיי א קינד דעם יאר און אויב נישט איז די אחרונג א גול און ער איז נישט יוצא דעם מצוה. ר' הערשל האט געהתמט אויפן שטר און געמט דעם אחרונג און קומט צום צדיק מיטן אחרונג און דער שרף איז געווארן מלא שמחה, אבער דער רבי מערקט אז ר' הערשל איז נישט פריילאך און גאר פארדאנה'ט, פרעגט דער רבי פארוואס ער איז נישט פריילאך? האט ער דערציילט וואס ער האט דא געטאן און געלייגט פאר דער רבין א שווערע ארבעט! דער רבי טראכט און זאגט נו! פארפאלן צו געזאגט איז צו געזאגט! דער אויבערשטער וועט זיי געבן א קינד דעם יאר! און דער אויבערשטער האט זיי געהאלפן מיט א בן זכר און זיי האבן מכבד געווען דער שרף מיט סנדקאות, זיע"א

איינמאהל איז אויסגעפאלן יוה"כ מיטוואך און ערב סוכות איז געווען זונטאג. דער הייליגע קדושת יו"ט הרה"ק ר' חנניה יו"ט ליפא ט"ב פון סיגעט זצוק"ל האט זייער געוואלט זיין אין צאנז ביים הייליגן דברי חיים זיע"א אויף סוכות. דעריבער האט ער מחליט געווען אז מיטוואך נאכט מוצאי יום הקדוש וועט ער ארויס פארן מיט א חבורה פון זיינע חסידים פון סיגעט, און אזוי וועלן זיי אנקומען גענוג פרי קיין צאנז אויף יו"ט סוכות, און אזוי האבן זיי געטאן אבער דער וועג האט זיך געמאכט א שווערע און ערשט ערב שבת זענען זיי אנגעקומען קיין בארדיוב. דער בארדיובער רב הרה"ק ר' משה הלברשטאם זון פון הרה"ק ר' ברוך מנאליין זון פון הייליגן צאנזער רב זצוק"ל, האט איינגעלאדנט דעם קדושת יו"ט און זיינע חסידים אויף שבת, ער האט אים געפרעגט וואו ער גייט? האט ער אים געזאגט אז ער וויל זיין אין צאנז אויף סוכות! די בארדיובער רב האט געזאגט אז עס איז אומעגליך אנצוקומען אויף צאנז נאך פארן יו"ט און ער בעט אים אז ער זאל בלייבן אויף יו"ט סוכות ביי אים, און ער זאל פארן חוה"מ אויף די לעצטע טעג. אבער דער קדושת יו"ט האט זייער שטארק געוואלט פארן קיין צאנז און ער איז ארויס מוצאי שבת זוכן א בעל עגלה, קיינער האט נישט געוואלט פארן ווייל עס איז געווען ערב סוכות און אלע ווילן זיין אין שטוב אין יו"ט, ביז ער האט צוגעזאגט איינעם אסאך געלט און יענער האט מסכים געווען צו פארן.

אבער א גרויס חלק פון די חבורה חסידים האבן מחליט געווען אז זיי ווילן זיך נישט בלייבן שטעקן אין וועג, און וואס איז שלעכט צו זיין ביי אזא צדיק אין בארדיוב, און זיי זענען געבליבן אין בארדיוב אויף סוכות. אבער א קליין חלק חסידים האבן געהאט אמונה אין רבין אז מען וועט קענען אנקומען אין צאנז פאר יו"ט און זיי זענען מיט געפארן. דער בעל עגלה הייבט אן צו פארן און מען זעט ווי די פערד פליען חוץ לדרך הטבע, זיי האבן געווען מיט זייערע אויגן קפיצת

ביים הייליגן שרף ר' חיים מאיר יחיאל ממאגלניצא זצוק"ל איז נישט געווען צו באקומען א שיינעם אחרונג פאר סוכות און ער האט געהאט חלישת הרעת. זיין געטרייע משמש ר' הערשל איז געווען ביי א גביר אין שטאט וואס האט געהאט א אחרונג א הדר, און ר' הערשל האט געוואלט אז דער גביר זאל געבן פארן שרף זיין אחרונג. און ער גייט ביי אים אין שטוב און לייגט פארן גביר די גרויסקייט פון שרף אז ער איז א פועל ישועות און עס וואלט געווען כדאי ער זאל געבן זיין אחרונג פארן צדיק, אבער והוא באחת, ער זאגט ער גיט נישט אוועק אזא אחרונג פאר כל הון דעלמא! זיין ווייב האט געהערט וואס דא גייט פאר און זי איז געווען א קלוגער און זאגט פאר איר מאן: אונז האבן נישט קיין קינדער און אויב דער רבי וועט זיי געבן א קינד זאלסטו אים געבן דעם אחרונג! דער מאן נעמט א

### הוציא לאור ע"י "עולם הספרים" המרכז העולמי לספרים שאינם בנמצא ולספרים עתיקים וכתבי יד - צו פארקויפן

מגן אברהם פון טריסק מיט דער ברכה און א זעלטענע שיינע מצב מיט ווייסע פאפיר און באלאנגט צו הרה"ק ר' אליעזר פרענקל פון גראדויסק \$6000 ערשטער דרוק שושנת העמקים פון טשערקאס און האניסטייפל \$1000 אורחת צדיקים דפוס ראשון \$15000, ספר זוהר הרקיע באלאנגט צו ר' ישעי' מקערעסטיר, \$15000 ספר יסוד יוסף באלאנגט צו ר' שלום אליעזר מראצפארט \$4000, תפילין וואס זענען מיוחס צום קדושת לוי מבארדיטשוב, פרשיות של ראש מיוחס לאדמור"י רחמאסטריווקא, גמ' נדה און סדר טהרות מיטן חתימה פון ר' אליעזר פאפו דער פלא יועץ \$35000, חומש עם פירוש שם אפרים ותוצאות חיים טשערנאוויץ תרי"א \$2000 שו"ת חת"ם סופר ב' כרכים עם חתימות הצדיקים ממעלין קראקא ר' יעקב הורוביץ ור' אלעזר הורוביץ \$2000 ספר עם חתימת הרה"ק ר' אביש מקראלא עם קמיע \$7000 ספר שייך להגאון ר' אברהם פאם \$180 הרבה ספרים עם חתימות של צדיקים ספר טל חיים ליסקא שייך להרה"ק ר' יהושע הלברשטאם מראלינא \$1000, ספר מנוחת אשר שלמד בו מרן הדברי יואל \$1500, ספר טל חיים וברכה ליסקא עם חתימות ר' חיים בנימין גראם ממונקאטש, א תעודה מיט חתימת הרה"ק ממאש זצוק"ל, א בריוו פון הרה"ק ר' מרדכי ובנו ר' אברהם די זוהיעלע רביים זצוק"ל, בריוו פון סקולענער רבי זצוק"ל \$2800 בריוו געשריבן און געחתמ'ט פון הגה"ק מפאפא און פון צעהלים \$1000 א גמרא פון הגאון ר' שלמה היימאן זצ"ל \$600, 5 כרכים משנה ברורה עם עוד ספר מיט מוגה כת" געקויפט פון חפץ חיים אליין \$3000 ספר גבורת ארי מוגה ע"י חפץ חיים \$400 מיר ווינטשן אלע א פרייליכן יו"ט

אחרונגים פון ארץ ישראל און שיינע דרי, און פארמאכטע לולבים, אויך נוי סוכה, קוישעלאך, אפן ביז 10 אזוינער אפרייליכן יו"ט

4403 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA 718 438 8414 718 633 5500 T/f Hours are 11-7:30 Fri till 1:30,